

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 1420 Prot.

Tiranë, më 11. 10. 2021

V E N D I M

Nr. 192, Datë 11.10. 2021

Mbështetur në nenin 32, pika 1, gërma a), të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar¹, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi mori në shqyrtim ankesën me nr. 68 regj, datë 14.04.2021, paraqitur nga Shoqata Kombëtare “Shpresë për të Verbërit”, kundër Bashkisë Durrës, në të cilën pretendohet për diskriminim për shkak të “aftësisë së kufizuar”.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi²,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Shoqata Kombëtare “Shpresë për të Verbërit” (Shoqata), është regjistruar si person juridik/organizatë joqeveritare, me seli në Durrës, nëpërmjet Vendimit nr. 6179, datë 07.03.2019 të Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë.

Sipas shpjegimeve të dhëna, përfaqësuesi i Shoqatës, në mes të tjerash informon se: “Në cilësinë e presidentit të Shoqatës i jam drejtuar disa herë Bashkisë Durrës për pajisjen me zyrë për përdorim të Shoqatës, për të mundësuar ushtrimin e veprimtarisë së saj. Nëpërmjet shkresave³ të ndryshme kemi përsëritur disa herë kërkesën tonë për pajisjen me zyrë, por nuk kemi gjetur

¹ Në vijim do t’i referohemi me akronimin LMD.

² Në vijim do t’i referohemi me akronimin KMD.

³ Kërkesë me nr. 13201 prot., datë 05.12.2019

Kërkesë me nr. 13353/1 prot., datë 05.11.2020

mbështetje dhe zgjidhje nga ana e Bashkisë. Ligji nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për statusin e të verbërit” njeh rolin aktiv të shoqatave në mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të të verbërve. Në këtë kontekst, shteti financon veprimtarinë e Shoqatës sipas burimeve financiare të planifikuara për këtë qëllim, duke vënë në dispozicion të saj mjedise pune, të cilat ua jep në përdorim”.

Moszgjidhjen e kësaj problematike nga ana e Bashkisë, Shoqata, e sheh si një diskriminim që i bëhet asaj, pikërisht për shkak të aftësisë së kufizuar, duke i mohuar një të drejtë që buron nga parashikimet ligjore.

Në përfundim të ankesës, Shoqata Kombëtare “Shpresë për të Verbërit”, kërkon nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstatimin e diskriminimit dhe zgjidhjen e problematikës me anë të ndërmjetësit, për marrjen e masave nga ana e Bashkisë Durrës për pajisjen me zyrë të Shoqatës.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri.

Shoqata “Shpresë për të Verbërit”, është një organizatë jofitimpurëse, regjistruar si person juridik, me vendimin nr. 6179, datë 07.03.2019, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Referuar akteve themeluese, shoqata ka si qëllim dhe objekt të veprimtarisë së saj mbrojtjen e interesave të anëtarëve të saj të verbër.

Bazuar në ankesën e paraqitur pala ankuese, pretendon se është cënuar në interesin e saj të ligjshëm dhe të drejtpërdrejtë, si person juridik, pasi trajtohet në mënyrë të padrejtë dhe më pak të favorshme, duke mos përfituar për sa i takon ofrimit të ambjenteve nën administrimin e Bashkisë Durrës, pa kundërshpërblim, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për statusin e të verbërit”, të ndryshuar.

Pala ankuese pretendon se është diskriminuar për sa kohë që dispozitat ligjore nëpërmjet të cilave Shoqata është përfituese në mënyrë të drejtpërdrejtë, nuk zbatohen nga ana e Bashkisë.

Bazuar në nenin 32, pika 1, germa “a”, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, parashikohet:

“1. Komisioneri ka kompetencë: a) të shqyrtojë ankesat nga personat ose grupet e personave që pretendojnë se janë diskriminuar, siç parashikohet në këtë ligj dhe në ligjin “Për barazinë gjinore në shoqëri” ... ..”

Bazuar në nenin 4, të ligjit nr.10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ku përcaktohen subjektet e ligjit, parashikohet:

1. Ky ligj zbatohet për të gjithë personat, që jetojnë dhe qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë. 2. Shtetasit shqiptarë, me banim të përkohshëm ose të përhershëm jashtë kufijve të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet

shtetërore shqiptare. 3. Personat fizikë e juridikë të huaj, me banim, vendqëndrim apo seli jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet shtetërore shqiptare.”

Bazuar në nenin 32, pika 3, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, përcaktohet se:

“3. Për shqyrtimin e ankesave që i drejtohen, komisioneri zbaton normat e parashikuara në Kodin e Procedurave Administrative, me përjashtim të procedurave që parashikohen nga ky ligj”.

Bazuar në nenin 3, pika 7 dhe 8, të Kodit të Procedurave Administrative, përcaktohet se:

““Palë” është:

- a) çdo person fizik ose juridik, i cili ka të drejtë ose interes legjitim të drejtpërdrejtë në një procedurë administrative, siç përcaktohet në nenin 33, pika 1, të këtij Kodi;
- b) një palë që nuk ka një të drejtë ose interes legjitim të drejtpërdrejtë në një procedurë administrative, siç përcaktohet në nenin 33, pikat 2 dhe 3, të këtij Kodi, por që të drejtat ose interesat e saj ligjshëm mund të cenohen nga rezultati i procedurës. ....

Person është çdo person fizik, juridik, si dhe çdo subjekt i së drejtës, sipas legjislacionit në fuqi.”

Referuar nenit 33, pika 1, të Kodit të Procedurave Administrative, përcaktohet se:

“1. Palë në procedurën administrative, përveç sa parashikohet në nenin 3, të këtij Kodi, është çdo person:

- a) me kërkesë të të cilit ka filluar procedura administrative;
- b) ndaj të cilit ka filluar procedura administrative, ose të cilit i drejtohet apo synohet t’i drejtohet vendimi i procedurës administrative;
- c) me të cilin organi publik synon të lidhë apo ka lidhur një kontratë administrative.....”

Bazuar në këto dispozita ligjore, pala ankuuese, Shoqata “Shpresë për të Verbërit”, në cilësinë e personit juridik, është subjekt i ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, dhe legjitimohet për të paraqitur ankesën objekt shqyrtimi.

Komisioneri gjykon se, në adresimin e kësaj problematike kanë interes legjitim të gjitha organizatat apo subjektet përfaqësuese të personave më aftësi të kufizuara në shikim, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë sipas legjislacionit në fuqi dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të tyre.

Shkaku i pretenduar nga ankuesi *aftësia e kufizuar*, është shkak i mbrojtur nga neni 1, i ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ku parashikohet se:

“Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore,

predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”

Bazuar në nenin 3, pika 2, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, parashikohet se:

“2. “Diskriminim i drejtpërdrejtë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër, ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji.”

Bazuar në nenin 7, pika 1, të Ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, mbrojtja nga diskriminimi garantohet ndaj çdo veprimi ose mosveprimi të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë, që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash.

Mbrojtja nga diskriminimi në fushën e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve, gëzon një mbrojtje të veçantë në kuadër të Kreut IV, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar. Konkretisht në nenin 20, pikat 1 dhe 2, të po këtij ligji, përcaktohet se:

“1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t'i arrijë ose t'i përdorë ato

a) duke refuzuar t'i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;

b) duke refuzuar t'i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për: .....

c) kontributin dhe mundësinë për të përfituar të mira nga skemat e mbrojtjes shoqërore, duke përfshirë asistencë sociale, sigurime shoqërore, mbrojtje të fëmijëve, përfitim për shkak të aftësisë së kufizuar, apo ndonjë skemë tjetër të mbrojtjes sociale ose avantazh tjetër social të ofruar për publikun;...”

Ankesa e paraqitur është në përputhje me kërkesat e nenit 33, pika 3, të ligjit nr.10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar dhe u pranua për shqyrtim, pasi nuk ekziston asnjë nga shkaqet për mospranim të përcaktuara nga neni 33, pika 4, të po këtij ligji.

Në zbatim të parashikimeve ligjore, të neneve 32 dhe 33, të ligjit nr. 10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

1. Nëpërmjet me nr. 605/2 prot., datë 16.04.2021 Komisioneri i ka kërkuar informacion dhe dokumentacion në cilësi prove, Bashkisë Durrës, lidhur me pretendimin e subjektit ankues.
2. Në mungesë të përgjigjes zyrtare nga ana e Bashkisë, Komisioneri i është drejtuar sërish nëpërmjet shkresës me nr. 605/3 prot., datë 10.05.2021⁴.

Me shkresën me nr. 4957/2 prot., datë 14.05.2021, Bashkia Durrës, ka informuar Komisionerin, ndër të tjera, se:

“Pretendimet e Shoqatës për mosofrimin e ambjentit nga ana e Bashkisë nuk qëndrojnë, pasi Bashkia nëse do të kishte ambjente të lira, është e gatshme për t’ia vënë në dispozicion Shoqatës, siç ka vepruar edhe me shoqatat e tjera jofitimprurëse. Aktualisht, nga ana e Bashkisë janë dhënë 7 ambjente, që përdoren nga shoqatat jofitimprurëse dhe aktualisht Bashkia nuk ka asnjë ambjent të lirë.

Ju bëjmë me dije se, për dhënien në përdorim të pronave të Bashkisë në favor të shoqatave, në të gjitha rastet janë ndjekur procedurat ligjore. Për ato shoqata të cilat e ushtrojnë aktivitetin e tyre sipas ligjeve të posaçme, ku përcaktohet mundësia për mbështetjen e tyre nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, për kategoritë në nevojë, janë lidhur kontrata huapërdorje (pa kundërshpërblim) me afat një vjeçar, të nënshkruar nga titullari i Bashkisë dhe përfaqësuesi i shoqatës, ndërsa për ato shoqata të cilat nuk përfitojnë nga ligjet e posaçme, për marrjen në përdorim të pronave të Bashkisë pa kundërshpërblim, duke pasur parasysh statusin dhe aktin e themelimit të shoqatës, i jemi drejtuar Këshillit Bashkiak për marrjen e miratimit për dhënien me huapërdorje nga Bashkia.

Nëse në të ardhmen do të krijohen ambjente të lira, do të njoftohet Shoqata në fjalë për ofrimin në përdorim, pa kundërshpërblim të ambjenteve, pronë e Bashkisë Durrës”.

3. Mbështetur në nenin 33, pika 8, të ligjit nr. 10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, për shqyrtimin e mëtejshëm të kësaj ankese, Komisioneri, më datë 12.07.2021 zhvilloi seancën dëgjimore⁵.

-
- ⁴ Parashtrime lidhur me pretendimet e subjektit ankues.
  - Parashtrime dhe kopje të korrespondencës zyrtare të mbajtur me Shoqatën Kombëtare “Shpresë për të Verbërit” (kërkesa të Shoqatës dhe kthim përgjigjet e Bashkisë).
  - Cilat janë masat e ndërmarra nga ana e Bashkisë për pajisjen me zyrë të Shoqatës?
  - Sa është numri në total i organizatave joqeveritare (në Bashkinë Durrës) që janë pajisur me zyra nga Bashkia Durrës?
  - Informacion nëse ka organizata të tjera joqeveritare të cilat kanë paraqitur pranë Bashkisë Durrës kërkesa për pajisje me zyrë. (gjatë periudhës 2019 -2021) Nëse po, kopje të procedurës së ndjekur lidhur me trajtimin e çdo rasti.
  - Cila është procedura ligjore/praktika që ndjek Bashkia lidhur me kërkesat e një organizate joqeveritare për pajisjen me zyrë, për rastet kur parashikohet nominalisht vetë ligji specifik?
  - Si dhe çdo informacion tjetër, i cili do të ndihmonte në sqarimin e plotë të kësaj çështjeje.

⁵ Referuar shkresës me nr. 981 prot., datë 28.06.2021 të Komisionerit.

Seanca u zhvillua me praninë e subjektit ankues, përfaqësuesit të Shoqatës, S. F, si dhe në mungesë të përfaqësuesve të Bashkisë Durrës.

Bashkia Durrës, nëpërmjet shkresës me nr. 4957/4 prot., datë 07.07.2021, komunikoi faktin se për shkak të angazhimeve institucionale, nuk mund të ishin të pranishëm në seancë, por dërguan paraprakisht parashtrimet e tyre, duke cituar ndër të tjera, se:

“Bazuar në kërkesat e përsëritura të Shoqatës Kombëtare “Shpresë për të Verbërit”, si dhe në kontaktet me përfaqësuesin e Shoqatës, ata (Shoqata), janë të interesuar që të marrin në përdorim, pa kundërshtim, një ambjent, me vendndodhje në repartin e ish-URT-së⁶, pronë e Bashkisë Durrës. Objekti në fjalë është një ndërtesë 2 katëshe. Kati i dytë dhe një pjesë e katit të parë i është dhënë në përdorim, me kontratë huapërdorje Ministrisë së Punës dhe Çështjeve Sociale, ndërsa pjesa tjetër i është dhënë me kontratë qiraje dhe huapërdorje 17 subjekteve: shoqata dhe subjekte fizikë e juridikë.

Bashkia Durrës, brenda mundësive i ka ofruar ambjente shoqatave joftimprurëse, përfshi edhe shoqatat që kanë një trajtim të veçantë, parashikuar në ligj, dhe se nëse do na krijohen ambjente të lira, do të njoftohet për dhënien në përdorim, pa kundërshtim të një ambjenti, pronë të Bashkisë Durrës”.

Gjatë seancës dëgjimore, subjekti ankues u njoh lidhur me qëndrimin e mësipërm të Bashkisë, si dhe u qëndroi të njëjtave parashtrime që kishte bërë të njohura gjatë komunikimit shkresor me KMD-në, duke kërkuar që problematika e tyre të zgjidhej përfundimisht nëpërmjet marrjes në përdorim të një ambjenti të përshtatshëm, pronë të Bashkisë Durrës.

4. Në vijim, nëpërmjet shkresës me nr. 981/2 prot., datë 14.07.2021, Komisioneri kërkoi nga Bashkia Durrës, që të depozitonte kopjet e kontratave të nënshkuara me subjektet të cilat kishin në përdorim ambjentet me vendndodhje në ish-repartin e URT-së, pronë e Bashkisë Durrës.

Bazuar në kërkesën e mësipëme, Bashkia Durrës, depozitoi pranë Komisionerit kopje të dokumentacionit të kërkuar, i cili do të shtjellohet gjatë vendimit.

III. Vlerësimi i fakteve dhe provave të grumbulluara nga Komisioneri gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

A. Lidhur me trajtimin e padrejtë, të pabarabartë dhe të pafavorshëm.

Si rregull, me qëllimin për të përcaktuar nëse subjektet ankues janë trajtuar në mënyrë të padrejtë, të pabarabartë apo të pafavorshme krahasuar me shtetas/individë të tjerë në një situatë të njëjtë apo të ngjashme me të, nevojitet “krahasuesi”.

---

⁶ Ish- Unzina e Radio-Televizorëve.

Mirëpo, në kushtet kur ky “krahasues” mungon, vlerësohet nëse ankuesi është trajtuar në mënyrë të padrejtë në raport me parashikimet ligjore.

Në këtë kontekst, Komisioneri ka analizuar dhe vlerësuar trajtimin që Bashkia i ka bërë ankuesit në raport me të drejtat e tij ligjore.

A.1 Lidhur me pretendimin e subjektit ankues, se është trajtuar në mënyrë të padrejtë, e të pafavorshme nga ana e Bashkisë Durrës, përsa i takon mospajisjes së Shoqatës Kombëtare “Shpresë për të Verbërit”, me ambjent zyre për ushtrimin e aktivitetit të saj.

Bazuar në analizimin e fakteve e kronologjinë e ngjarjeve, rezulton se:

Me Vendimin nr. 6179, datë 07.03.2019, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, është vendosur regjistrimi si person juridik i Shoqatës “Shpresë për të Verbërit”, organizatë joqeveritare, jofitimprurëse, me anëtarësi, dhe me afat të papërcaktuar kohor.

Në Vendimin sipërcituar, është përcaktuar se, objekti i veprimtarisë së Shoqatës do të jetë:

- Mbrojtja e interesave të anëtarëve të saj të verbër.
- Mbrojtja e të drejtave të të verbërve në mënyrë të organizuar dhe publike.
- Rritja e nivelit arsimor tek të verbërit.
- Integrimi i të verbërve në Shqipëri.
- Mbikqyrja e nivelit të jetesës së të verbërve dhe ndërmjetësimi në strukturat ligjvënëse për përmirësimin e saj.

Në Akt-Themelimin dhe Statutin e Shoqatës është përcaktuar se kjo Shoqatë është Shoqatë Kombëtare, bashkim i individëve që kanë fituar statusin e të verbërit, ka vulën dhe stemën e vet, të përcaktuar në krijimin e saj ligjor me inicialet “SHKSHV”, dhe se do të ushtrojë veprimtarinë e saj brenda territorit të Republikës së Shqipërisë. Shoqata numëron në anëtarësinë e saj mbi 550 individë, nga të cilët vetëm për Bashkinë e Durrësit rezultojnë 230 anëtarë.

Në kuadër të funksionimit dhe ushtrimit të veprimtarisë së saj, Shoqata, ka kërkuar në mënyrë të përsëritur dhe të vazhdueshme nga ana e Bashkisë Durrës, që të pajisej me ambjent pune/zyrë, në një nga ambjentet në pronësi të kësaj Bashkie.

Bazuar në aktet e vëna në dispozicion, rezulton të ketë pasur një korrespondencë shkresore lidhur me këtë fakt, që nga muaji dhjetor 2019. Kështu:

- Me shkresën me nr. 13201 prot., datë 05.12.2019 Shoqata i është drejtuar Bashkisë lidhur me kërkesën për t’i financuar për një projekt në funksion të ushtrimit të aktivitetit të tyre.
- Nëpërmjet shkresës me nr. 15201/1 prot., datë 20.12.2019, Bashkia i është përgjigjur Shoqatës, duke e informuar se, nuk kanë fond të buxhetuar për vitin kalendarik 2020, lidhur me kërkesat e drejtuara prej tyre, por janë të hapur për të ofruar bashkëpunim lidhur me ofrimin e ambjenteve nën administrimin e Bashkisë, falas, si dhe me mbështetje në burime njerëzore.

- Shoqata në mënyrë të vazhdueshme ka kërkuar të pajiset me ambjent pune/zyrë në përdorim, dhe nga na Bashkisë në mënyrë të përsëritur i është kthyer e njëjta përgjigje: se nuk dispononin ambjente të lira për përdorim në favor të Shoqatës, dhe se në momentin që do të krijohej mundësia do të informoheshin për një fakt të tillë.
- Ky fakt, evidentohet në shkresat: me nr. 13353/1 prot., datë 05.11.2020, me nr. 14663/1 prot., datë 16.12.2020 dhe me nr. 763/1 prot., datë 25.01.2021, të Bashkisë Durrës.

Bazuar në aktet e depozituara, rezulton se, për periudhën mars 2019-maj 2021, Bashkia Durrës ka nënshkruar 10 (dhjetë) Kontrata Qiraje, me subjekte fizike dhe juridike, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, pronë e Bashkisë. Respektivisht citojmë kontratat e qirasë:

- Me nr. 6390, datë 19.03.2019, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 160 m², me kohëzgjatje një vjeçare (19.03.2019-19.03.2020), në favor të personit juridik E. B.
- Me nr. 9380, datë 14.05.2019, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 129.5 m², me kohëzgjatje një vjeçare (14.05.2019-14.05.2020), në favor të personit juridik Xh. K.
- Me nr. 9564, datë 16.05.2019, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 152 m², me kohëzgjatje një vjeçare (16.05.2019-16.05.2020), në favor të personit juridik J. Sh.
- Me nr. 12642, datë 30.07.2019, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 152 m², me kohëzgjatje një vjeçare (30.07.2019-30.07.2020), në favor të Shoqërisë “UNIEURO” sh.p.k.
- Me nr. 12644, datë 30.07.2019, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 930 m², me kohëzgjatje 8 (tetë) vjeçare (30.07.2019-30.07.2027), në favor të Shoqërisë “UNIEURO” sh.p.k.
- Me nr. 2435, datë 19.02.2020, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 200 m², me kohëzgjatje një vjeçare (19.02.2020-19.02.2021), në favor të personit fizik I. K.
- Me nr. 10814, datë 01.09.2020, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 251 m², me kohëzgjatje 5 (pesë) vjeçare (01.09.2020-01.09.2025) në favor të Shoqërisë “Icp Ideal Construction & Projection” sh.p.k.
- Me nr. 10812, datë 01.09.2020, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 602 m², me kohëzgjatje 10 (dhjetë) vjeçare (01.09.2020-01.09.2030) në favor të Shoqërisë “Consortium Penelopa” sh.p.k.
- Me nr. 4456, datë 08.04.2021, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 155.2 m², me kohëzgjatje një vjeçare (08.04.2021-08.04.2021), në favor të personit juridik A.K.
- Me nr. 5862, datë 14.05.2021, për dhënien me qira të ambjentit të ish-Repartit të URT-së, me sipërfaqe të përgjithshme 123 m², me kohëzgjatje një vjeçare (14.05.2021-14.05.2022), në favor të personit fizik L. H.

Në analizë të sa më sipër, Komisioneri konstaton se, referuar periudhës kohore kur janë nënshkruar një pjesë e kontratave të qirasë, kohëzgjatjes së tyre, si dhe periudhave kohore kur

janë paraqitur kërkesat e Shoqatës pranë Bashkisë për pajisjen me ambjente pune, për ushtrimin e veprimtarisë së tyre, Bashkia ka pasur mundësi konkrete për të përmbushur detyrimin e saj ligjor lidhur me kërkesën e përsëritur të Shoqatës.

Me VKM nr. 536, datë 01.05.2008 *“Për miratimin e listës përfundimtare të pronave të paluajtshme publike, shtetërore, që transferohen, në pronësi ose në përdorim, të Bashkisë Durrës të qarkut të Durrësit”*, Bashkisë Durrës i kanë kaluar në pronësi 948 prona, me destinacion përdorimi për ushtrimin e funksioneve të saj.

Në këtë kontekst, bazuar në kompetencat që Bashkisë i njeh ligji nr. 139/2015 *“Për vetëqeverisjen vendore”*, i ndryshuar, si dhe mbështetur në aktin e mësipërm nënligjor, ajo kishte mundësinë reale dhe konkrete për të pajisur Shoqatën me ambjent pune/zyrë.

Nëpërmjet shkresës me nr. 13201/1 prot., datë 20.12.2019, Bashkia ka pohuar se është e hapur kundrejt Shoqatës për ofrimin e ambjenteve nën administrimin e saj, pa kundërshtim, vullnet i cili nuk është përmbushur në vijim.

Me datë 26.11.2020, në mënyrë të përsëritur, Shoqata ka kërkuar nga Bashkia që të përmbushë detyrimin ligjor ndaj saj, për pajisjen me zyrë pranë ambjenteve të ish-URT-së, pasi kishin konstatuar se kishte një ambjent bosh, të cilin janë shprehur se edhe pse ishte i papërshtatshëm dhe kishte nevojë për riparime, do ta pranonin në funksion të përmbushjes së ushtrimit të funksionit të Shoqatës.

Nga evidentimi i kohëzgjatjes së kontratave të qirasë të nënshkruara mes Bashkisë dhe subjekteve fizike e juridike të sipërcituara në vendim, vërehet se mund të ishte krijuar mundësia e sistemit dhe zgjidhjes së problematikës për dhënien e një ambjenti/zyre në favor të Shoqatës. Kështu, shumë prej kontratave të qirasë janë lidhur me kohëzgjatje një vjeçare, dhe ky fakt duhet të ishte analizuar dhe mbajtur në konsideratë nga ana e Bashkisë. Në përfundimin e afatit të përcaktuar, me ndonjë nga subjektet, mund të ishte lidhur kontratë e re me Shoqatën.

Evidentohet gjithashtu se, edhe pas datës së fundit (25.01.2021) kur Bashkia ka informuar Shoqatën se, sapo të krijoheshin ambjente të lira do të informoheshin dhe do t’u viheshin në dispozicion, ajo ka patur mundësi sistemimi në një nga ambjentet e ish-URT-së për Shoqatën dhe nuk e ka bërë.

Kështu:

- Me datë 19.02.2021 përfundonte kontrata e qirasë me personin fizik I.K (Kontrata e qirasë me nr. 2435, datë 19.02.2020)
- Me datë 08.04.2021 ka pasur ambjent të lirë pasi po në këtë datë ka nënshkruar kontratën e qirasë me personin juridik A.K (Kontrata e qirasë me nr. 4456, datë 08.04.2021)
- Me datë 14.05.2021 ka pasur ambjent të lirë pasi po në këtë datë ka nënshkruar kontratën e qirasë me personin fizik L. H (Kontrata e qirasë me nr. nr. 5862, datë 14.05.2021)

Bazuar në sa më sipër cituar, Komisioneri vlerëson se, nga ana e Bashkisë Durrës nuk është përmbushur vullneti i saj i shprehur në shkresën me nr. 13201/1 prot., datë 20.12.2019, për të vënë

në dispozicion të Shoqatës mjedise për ushtrimin e aktivitetit të tyre, dhe as është konsideruar mundësia që atyre t'u vihej në dispozicion një ambjent që mund të lirohej në përfundimin e afatit kontraktual me ndonjë nga subjektet sipërcituar.

Nga analizimi i situatës, si dhe referuar ngjarjeve e fakteve, objekt hetimi, rezulton qartazi se, Bashkia Durrës, ka trajtuar në mënyrë të padrejtë dhe të pafavorshme subjektin ankues, Shoqatën Kombëtare “Shpresë për të Verbërit”, në raport me mundësinë e tyre konkrete, për dhënien e një ambjenti pa kundërshtim, për ushtrimin e funksionit të Shoqatës.

B. Shkaku i mbrojtur.

Mbështetur në nenin 2⁷, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, në ushtrimin e detyrës së tij siguron mbrojtjen efektive nga diskriminimi dhe çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin për një nga shkaqet që parashikon ky ligj. Ky ligj, ndalon situatat kur persona ose grupe personash në një situatë të njëjtë trajtohen në mënyra të ndryshme, dhe situatat kur personat ose grupet e personave në situata të ndryshme trajtohen njësoj.

Në nenin 1 të tij përcaktohet se: *“Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”*.

Në çështjen Clift kundër Mbretërisë së Bashkuar (paragrafi 60) GJEDNJ-ja është shprehur se: *“Pyetja nëse ekziston një ndryshim në trajtim bazuar në një karakteristikë personale ose të identifikueshme, në çdo rast është një çështje që duhet vlerësuar duke marrë parasysh të gjitha rrethanat e çështjes dhe duke pasur parasysh se qëllimi i Konventës është të garantojë jo të drejta që janë teorike ose jo reale, por të drejta që janë praktike dhe efektive”*.

B/1 Aftësia e kufizuar

Subjekti ankues, Shoqata Kombëtare “Shpresë për të Verbërit” ka pretenduar diskriminim për shkak të *“aftësisë së kufizuar”*, për shkak të statusit të saj si OJF, pra, si person juridik, që ushtron veprimtarinë në kuadër të mbrojtjes të të drejtave të personave që gëzojnë statusin e të verbërit.

---

⁷“Qëllimi i këtij ligji është të sigurojë të drejtën e çdo personi për: a) barazi përpara ligjit dhe mbrojtje të barabartë nga ligji; b) barazi të shanseve dhe mundësive për të ushtruar të drejtat, për të gëzuar liritë dhe të marrë pjesë në jetën publike; c) mbrojtje efektive nga diskriminimi dhe nga cdo formë sjelljeje që nxit diskriminim.”

Fakti sipërcituar, del qartë në Akt-Themelimin dhe Statutin e Shoqatës ku është përcaktuar se kjo Shoqatë është bashkim i individëve që kanë fituar statusin e të verbërit, dhe se ajo ushtron veprimtarinë e saj pikërisht në mbrojtje dhe promovim të të drejtave të kësaj kategorie personash.

Konventa e OKB-së “Për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara⁸”, në nenin 1 të saj, ka përcaktuar se: *“Personat me aftësi të kufizuara përfshijnë ata që kanë dëmtime fizike, mendore, intelektuale apo shqisore afatgjata, të cilat, në ndërveprim me barriera të ndryshme, mund të pengojnë pjesëmarrjen e tyre të plotë dhe efektive në shoqëri në baza të barabarta me të tjerët”*.

Ligji nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për statusin e të verbërit”, i ndryshuar, si dhe një sërë aktesh të tjera ligjore e nënligjore kanë legjitimuar posedimin e statusit të të verbërit si aftësi të kufizuar.

Referuar nenit 1, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ky shkak i pretenduar nga subjekti ankues konsiderohet si shkak i mbrojtur, pasi parashikohet si i tillë në LMD, si dhe subjekti ankues ka depozituar prova të cilat faktojnë se e mbart atë.

Bazuar në shkaqet e mbrojtura të përcaktuara në nenin 1, si dhe duke ju referuar përkufizimit të diskriminimit që ligji ka bërë në nenin 3, të ligjit “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi, të ndryshuar, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim më pak i favorshëm gëzon mbrojtje nga ligji. Mbrojtja nga diskriminimi sipas ligjit garantohet vetëm për ato diferenca në trajtim apo trajtime më pak të favorshme dhe të padrejta që kanë për bazë një nga shkaqet e mbrojtura. Në mungesë të një shkakut të mbrojtur jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim i pafavorshëm konsiderohet diskriminim sipas ligjit.

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson të provuar shkakun e pretenduar të diskriminimit, nga ana e Shoqatës, atë të aftësisë së kufizuar.

C. Lidhja e trajtimit të padrejtë dhe të pafavorshëm me shkakun e mbrojtur.

Komisioneri ka shqyrtuar dhe analizuar faktin, nëse “subjekti ankues”, Shoqata, është trajtuar në mënyrë të padrejtë apo të pafavorshme nga ana e Bashkisë Durrës, në raport me parashikimet ligjore të posaçme, lidhur me të drejtën për të poseduar një ambjent të përshtatshëm për ushtrimin e funksionit e aktivitetit të tyre, pa kundërshtim.

Çështjet e diskriminimit kërkojnë që të vërtetohet nëse ekziston një përlligje e arsyeshme dhe objektive për trajtimin ndryshe të evidentuar.

Parimi i barazisë para ligjit dhe i mosdiskriminimit, sanksionohet nga Kushtetuta si një parim i përgjithshëm që përshkon të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, prandaj ai duhet të gjejë shprehjen e tij në të gjithë legjislacionin shqiptar si dhe të zbatohet nga të gjithë, si nga institucionet edhe nga individët. Kushtetuta si akti themeltar i Republikës së Shqipërisë, sanksionon se: *“Të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë të pandashme, të patjetërsueshme,*

---

⁸ Ratifikuar nga Republika e Shqipërisë me ligjin nr. 108/2012.

të padhunueshme dhe qëndrojnë në themel të të gjithë rendit juridik”. Neni 18, i saj shpreh se: “Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit”.

Në nenin 59, shkronjat e) dhe f) të saj ka parshikuar se:

“Shteti, brenda kompetencave kushtetuese dhe mjeteve që disponon, si dhe në plotësim të nismës dhe të përgjegjësisë private, synon:

e) përkujdesjen dhe ndihmën për të moshuarit, jetimët dhe invalidët;

f) riaftësimin shëndetësor, edukimin e specializuar dhe integrimin në shoqëri të të paaftëve, si dhe përmirësimin në vazhdimësi të kushteve të tyre të jetesës”.

Gjykata Kushtetuese, në jurisprudencën e saj, ka mbajtur qëndrimin se, parimi i shtetit të së drejtës detyron të gjitha organet e pushtetit publik që t’i ushtrojnë kompetencat e tyre vetëm në respektim të normave kushtetuese. Aktet juridike që nxirren nga këto organe duhet të jenë në pajtim me aktet juridike më të larta, si në kuptimin formal të tyre, ashtu edhe atë material. Respektimi i hierarkisë së akteve normative është një detyrim që buron nga parimi i shtetit të së drejtës dhe i koherencës në sistemin ligjor⁹.

Me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, e drejta ndërkombëtare që rrjedh nga marrëveshjet ndërkombëtare (e njohur ndryshe edhe si “e drejta konventore”) ka një vend të posaçëm.

Sipas nenit 116 të Kushtetutës, marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara me ligj, në hierarkinë e normave juridike renditen menjëherë pas Kushtetutës. Për pasojë, ato zënë një vend të rëndësishëm në të drejtën e brendshme e bëhen të detyrueshme për t’u zbatuar për çdo shtet, për të gjithë organet shtetërore.

Po ashtu, kjo dispozitë kushtetuese duhet lexuar në harmoni edhe me nenin 122, pikat 1 dhe 2, të Kushtetutës, ku sanksionohet se:

“1. Çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar përbën pjesë të sistemit të brendshëm juridik pasi botohet në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë. Ajo zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç rasteve kur nuk është e vetëzbatueshme dhe zbatimi i saj kërkon nxjerrjen e një ligji...”

2. Një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të...”

Shqipëria ka nënshkruar e ratifikuar disa akte ndërkombëtare, që në thelb kanë të bëjnë me trajtimin e barabartë, mosdiskriminimin, mbrojtjen dhe respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut në përgjithësi, ndër të cilat është edhe Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut, e cila jo vetëm që është pjesë e e legjislacionit të brendshëm të Republikës së Shqipërisë, por zë një vend të veçantë brenda tij. Konventa njih dhe parashikon kufizime të përgjithshme dhe kufizime specifike për të drejta të veçanta.

⁹⁹ Citojmë këtu, Vendimet e Gjykatës Kushtetuese me: nr. 2, datë 03.02.2010, nr.1, datë 12.01.2011, nr. 23, datë 08.06.2011.

Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut (KEDNJ-ja), në nenin 14 të saj, ndalon diskriminimin në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në të, bazuar në një listë joshteruese shkaqesh. Ndërkohë Protokollin 12-të i Konventës, i cili është ratifikuar nga Shqipëria, ndalon diskriminimin në lidhje me “gëzimin e çdo të drejte të parashtruar nga ligji” dhe kështu ofron mbrojtje më të madhe se sa neni 14, i cili lidhet vetëm me të drejtat e garantuara nga KEDNJ-ja.

Në veçanti, fusha e mbrojtjes sipas nenit 1, të Protokollit të 12, të KEDNJ përfshin rastet kur subjekti është diskriminuar:

“a) në gëzimin e çdo të drejte ligjore të njohur shprehimisht me ligj të veçantë;

b) në gëzimin e çdo të drejte që rrjedh nga një detyrim i qartë i autoritetit publik sipas legjislacionit të brendshëm, sa kohë autoriteti ka detyrimin të dëshmojë një sjellje të caktuar mbi bazën e ligjit të brendshëm;

c) nga autoriteti publik në ushtrimin e kompetencës diskrecionare;

d) nga çdo akt apo mosveprim tjetër i autoritetit publik”.

Shqipëria e ratifikoi Konventën për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuar, në Dhjetor të vitit 2012 dhe është bërë Palë në të, që prej 11 Shkurtit 2013.

Konventa për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuar (KDKPAK)¹⁰, ka për qëllim të nxisë, mbrojtje dhe të sigurohet që të gjithë personat me aftësi të kufizuar të gëzojnë plotësisht dhe në mënyrë të barabartë të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të nxisë respektin për dinjitetin e tyre.

Në kuptimin të kësaj Konvente: “Diskriminimi për shkak të aftësisë së kufizuar” ka kuptimin e çdo dallimi, përjashtimi apo kufizimi për shkak të aftësisë së kufizuar, që ka si qëllim ose ndikon në pengimin apo mohimin e njohjes, gëzimit apo ushtrimit, njësoj si gjithë të tjerët, të të gjitha të drejtave dhe lirive themelore të njeriut në fushën politike, ekonomike, shoqërore, kulturore, civile apo në ndonjë fushë tjetër. Në këtë përkufizim përfshihen të gjitha format e diskriminimit, duke përfshirë edhe mohimin e përshtatjes brenda logjikës”.

Parimet e kësaj Konvente përfshijnë:

- (a) Respektin për dinjitetin, autonominë individuale përfshirë lirinë për të bërë zgjedhjet personale, dhe pavarësinë e personit;
- (b) Mosdiskriminimin;
- (c) Pjesëmarrjen dhe përfshirjen e plotë dhe efektive në shoqëri;
- (d) Respektin për ndryshimin dhe pranimin e personave me aftësi të kufizuar si pjesë e diversitetit njerëzor dhe humanizmit;
- (e) Mundësi të barabarta;
- (f) Akses;
- (g) Barazi ndërmjet burrave dhe grave;

---

¹⁰ Shqipëria e ratifikoi KDKPAK në Dhjetor të vitit 2012 dhe është bërë Palë në të që prej 11 Shkurtit 2013.

(h) Respekt për kapacitetet në zhvillim të fëmijëve me aftësi të kufizuara, si edhe respektimi i të drejtave të fëmijëve me aftësi të kufizuara për të ruajtur identitetin e tyre.

Neni 5 i Konventës, ka përcaktuar se:

“1. Shtetet Palë pranojnë se të gjithë personat janë të barabartë përpara ligjit dhe se gëzojnë të drejtë pa asnjë diskriminim për mbrojtje të barabartë dhe përfitim të barabartë nga ligji.

2. Shtetet Palë duhet të ndalojnë çdo lloj diskriminimii për shkak të aftësisë së kufizuar dhe t’u garantojnë personave me aftësi të kufizuara mbrojtje ligjore të barabartë dhe efektive ndaj çdo lloj diskriminimi dhe në cdo rrethanë.

3. Me qëllim nxitjen e barazisë dhe eliminimin e diskriminimit, Shtetet Palë duhet të ndërmarrin të gjitha hapat e duhura për tu siguruar se është ofruar akomodim i arësyeshem.

4. Masat specifike të cilat janë të nevojshme për të përshpejtuar apo arritur de facto barazinë e personave me aftësi të kufizuara nuk do të konsiderohen diskriminim sipas termave të kësaj Konvente”.

Në nenin 29, shkronjat a) dhe b) të Konventës, përcaktohet se:

“Shtetet Palë duhet t’u garantojnë personave me aftësi të kufizuara të drejtat politike dhe mundësinë për t’i gëzuar ato njësoj si pjesa tjetër e popullsisë dhe duhet të marrin përsipër: a) T’u garantojnë personave me aftësi të kufizuara mpjesëmarrjen e plotë dhe efektive në jetën politike dhe publike njësoj si gjithë të tjerët, drejtpërsëdrejti apo nëpërmjet përfaqësuesve të zgjedhur...

c) Garantimin e një ambjenti, në të cilin personat me aftësi të kufizuara mund të marrin pjesë në mënyrë efektive dhe të plotë në dirigjimin e çështjeve publike, pa diskriminim dhe njësoj si të tjerët dhe të inkurajojë pjesëmarrjen e tyre në çështjet publike...”

Për një kohë të gjatë, personat me aftësi të kufizuara janë parë më shumë si objekte se sa si subjekte të së drejtës, duke evidentuar dhe theksuar paaftësinë/të. Ndërkohë, qasja e re që ofron Konventa “Për të drejtat e personave e aftësi të kufizuara” bazohet jo më në modelin e “bamirësisë”, por në atë të të drejtave të njeriut, ku personat me aftësi të kufizuara, si të gjithë qeniet njerëzore, i zotërojnë të drejtat e tyre në mënyrë të pakushtëzuar.

Në qendër të vëmendjes nuk është paaftësia e mundshme, por barrierat që vendos shteti apo shoqëria, duke penguar gëzimin e tyre. Barrierat janë të shumëllojshme, ku përveç barrierave fizike, barrierat e ndryshme shoqërore të bazuara në stereotipe, çojnë drejt përjashtimit të personave me aftësi të kufizuara dhe potencialisht mbështesin këtë përjashtim.

Konkretisht, Konventa "Për të drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara", në nenin 4 ku parashikon “Detyrime të përgjithshme”, sanksionon shprehimisht se: “Në zhvillimin dhe zbatimin e legjislacionit për zbatimin e kësaj Konvente, si dhe për proceset e tjera vendim-marrëse në lidhje me çështjet që kanë të bëjnë me personat me aftësi të kufizuara. Shtetet Palë duhet të

konsultohen në mënyrë aktive me personat me aftësi të kufizuara, përfshirë këtu edhe fëmijët me aftësi të kufizuara për të siguruar përfshirjen e tyre nëpërmjet organizatave të tyre përfaqësuese”.

Ligji nr. 93/2014 “Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e Personave me Aftësi të Kufizuara”, parashikon gjithë-përfshirjen dhe një rol aktiv të organizatave në mbrojtjen e interesave të personave me aftësi të kufizuara.

Kështu, ndër parimet bazë të këtij ligji, sipas nenit 4 të tij, është pjesëmarrja e personave me aftësi të kufizuara nëpërmjet konsultimit individual dhe përfshirjes aktive të personave me aftësi të kufizuara dhe organizatave të tyre përfaqësuese, përfshirë fëmijët me aftësi të kufizuara. Organizatë për personat me aftësi të kufizuara, sipas nenit 3 pika 8, përkufizohet si çdo organizatë jofitimprurëse, që ofron shërbime për personat me aftësi të kufizuara dhe/ose kryen aktivitet në mbrojtje të interesave të këtyre personave e të familjeve të tyre.

Ligji nr. 93/2014 “Për Përshtatjen dhe Aksesueshmërinë”, i ndryshuar, ka për qëllim:

“a) të garantojë nxitjen dhe mbrojtjen e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara për të mundësuar pjesëmarrjen e tyre të plotë dhe efektive në të gjitha sferat e shoqërisë, në kushte të barabarta me të tjerët, duke mundësuar autonominë dhe jetesën e pavarur për të gjithë personat me aftësi të kufizuara, nëpërmjet ofrimit të ndihmës e të mbështetjes;

b) të përcaktojë përgjegjësinë e të gjitha strukturave publike dhe jopublike, përfshirë organet shtetërore, qendrore dhe vendore, në zbatimin e parimeve të përfshirjes dhe aksesueshmërisë për të zvogëluar, deri në heqje, pengesat për personat me aftësi të kufizuara, me qëllim mundësimin e pjesëmarrjes së tyre të barabartë në shoqëri”.

Në këtë ligj:

- “Aksesueshmëri” është mënjanimi i pengesave të të gjitha llojeve;
- “Pengesat” nënkupton: ...ç) pengesat institucionale, përfshirë ato në legjislacion dhe politika.

Parimet bazë të këtij ligji janë:

- a) mosdiskriminimi, me anë të të cilit garantohet se personat me aftësi të kufizuara të mos trajtohen në mënyrë të diferencuar, nisur nga dëmtimi që kanë;
- b) ç) garantimi i aksesueshmërisë nëpërmjet mënjanimi të pengesave të të gjitha llojeve;

Sa më lart, ku termi “aksesueshmëri” përcakton mënjanimin e pengesave të të gjitha llojeve, përfshirë edhe pengesat institucionale, ato në legjislacion dhe në politikat e ndryshme hartuar në ndihmesë të personave me AK.

Ligji nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për statusin e të verbërit”, i ndryshuar (Ligji për të verbërit), në nenin 13 të tij, ka përcaktuar shprehimisht se:

“Shteti mbron dhe përkrah Shoqatën e të Verbërve të Shqipërisë.

Ai i njech asaj rolin aktiv në mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të të verbërve, duke e trajtuar si palë konsultative në hartimin e ligjeve e akteve nënligjore, si dhe zgjidhjen e problemeve të të verbërve.

Shteti financon veprimtarinë e Shoqatës së të Verbërve të Shqipërisë sipas burimeve financiare të planifikuara për këtë qëllim.

Shteti vë në dispozicion të Shoqatës së të Verbërve mjedise pune në qendër dhe në rrethe, të cilat ua jep në përdorim”.

Në analizë të dispozitave të sipërcituara evidentohet që ekziston një mospërputhje midis Ligjit për të verbërit dhe KDPAK, pasi neni 13 i ligjit nr. 8098, datë 28.3.1996 “Për Statusin e të Verbërit”, parashikon në mënyrë eksplicite dhe të shprehur një përfitues të vetëm, Shoqatën e të Verbërve të Shqipërisë “SHVSH”, duke rënë haptazi në kundërshtim me përcaktimet dhe detyrimin ligjor të nenit 29 të Konventës, që parashikon trajtimin pa diskriminim të të gjithë personave me aftësi të kufizuar, qofshin këto persona fizikë apo juridikë.

Në këtë kontekst, Konventa, si një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të, dhe për rrjedhojë ajo duhet zbatuar në mënyrë të drejtëpërdrejtë.

Për sa i takon pretendimit të Shoqatës se, të drejtat dhe interesat legjitime të saj, çënohen nga moszbatimi i nenit 13, të ligjit nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për statusin e të verbërit”, të ndryshuar, Komisioneri vlerëson se:

- Daton se, përpara paraqitjes pranë KMD, së ankesës objekt shqyrtimi, Shoqata “Shpresë për të Verbërit”, me shkresën nr. 13 prot, datë 11.03.2021, i është drejtuar Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, ku parashtronte problematikën e mungesës së përkrahjes dhe financimit të tyre, *inter alia*, si pasojë e zbatimit të nenit 13 të Ligjit nr. 8098 datë 28.3.1996 “Për statusin e të verbërit”, i ndryshuar.
- Në shqyrtim të pretendimeve sa më sipër, Komisioneri pasi analizoi legjislacionin në fuqi, vlerësoi, *ndër të tjera*, se neni 13 i ligjit nr. 8098, datë 28.3.1996 “Për Statusin e të Verbërit”, duhet të ndryshohet, duke hequr parashikimin eksplicit për Shoqatën e të Verbërve të Shqipërisë dhe duke parashikuar gjithëpërfshirjen e të gjitha organizatave me interesa legjitime apo subjekteve përfaqësuese të personave më aftësi të kufizuara në shikim, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë, sipas legjislacionit në fuqi dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të tyre.
- Lidhur me sa mësipër, me Rekomandimin me nr. 740 prot., datë 10.05.2021, Komisioneri i ka rekomanduar Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, ndryshimin e nenit 13 të ligjit nr. 8098, datë 28.3.1996 “Për Statusin e të Verbërit”.

Sipas nenit 3, pika 1 të ligjit “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, diskriminimi përkufizohet si: *“çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, bazuar në cilindo shkak të mbrojtur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim apo pasojë pengesën apo bërjen e pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me*

Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi”.

Një nga format e diskriminimit parashikuar nga ligji, është diskriminimi i drejtpërdrejtë, i cili përkufizohet nga neni 3/2, i ligjit si një *situatë diskriminimi që ndodh kur një person apo grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër, apo një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në cilindo shkak të mbrojtur në nenin 1 të këtij ligji.*

Neni 20/1 i LMD-së, përcakton qartë detyrimin e personave fizik ose juridik që ofrojnë të mira apo shërbime për publikun, duke cituar shprehimisht:

“1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t’i arrijë ose t’i përdorë ato: a) duke refuzuar t’i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji; b) duke refuzuar t’i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për: c) kontributin dhe mundësinë për të përfituar të mira nga skemat e mbrojtjes shoqërore, duke përfshirë asistencë sociale, sigurime shoqërore, mbrojtje të fëmijëve, përfitim për shkak të aftësisë së kufizuar, apo ndonjë skemë tjetër të mbrojtjes sociale ose avantazh tjetër social të ofruar për publikun”.

Bazuar në nenin 82, pika 2 të Kodit të Procedurave Administrative përcaktohet se: *“Në rastet kur pala paraqet prova mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër dhe/ose organi publik detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim, pavarësisht nga detyrimi i organit publik për të vënë në dispozicion të palëve provat e zotëruara prej saj.*

Në të njëjtën frymë është dhe ligji *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, i ndryshuar, i cili, në nenin 33, pikën 7/1 të tij, ka përcaktuar se: *“Në rastet kur pala ankuese paraqet fakte mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër, kundër së cilës është paraqitur ankesa, detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim”.*

Duke qenë se pala kundër të cilës drejtohet ankesa disponon gjithë informacionin dhe dokumentacionin e nevojshëm për të provuar bazueshmërinë e pretendimeve, legjislacioni i ka transferuar barrën e provës palës kundër të cilës është paraqitur ankimi, kur vihet re se *prima facie* është ngritur një pretendim për diskriminim. Pala kundër të cilës është paraqitur ankesa ka barrën e provës të provojë se trajtimi i diferencuar nuk është diskriminues.

Sa më sipër, “subjekti ankues” duhet të krijojë një prezumim të diskriminimit (diskriminimi *prima facie*), barra më pas kalon tek subjektet kundër të cilëve është drejtuar ankesa, të cilët duhet të tregojnë se ndryshimi në trajtim nuk është diskriminues. Kjo mund të bëhet:

1. Ose duke vërtetuar se nuk ka ndonjë lidhje shkakësore midis shkakut të mbrojtur dhe trajtimit të pafavorshëm apo të pabarabartë.
2. Ose duke demonstruar që megjithëse ky trajtim është i lidhur me shkakun e pretenduar, ka një justifikim të arsyeshëm dhe objektiv.

Nëse subjekti që pretendohet se ka konsumuar sjelljen diskriminuese nuk është në gjendje të provojnë njëherë nga të dyja, atëherë do të jetë përgjegjës për diskriminimin.¹¹

Sa më sipër, për të vlerësuar pretendimin për diskriminim të parashtruar nga subjekti ankues/Shoqata, *së pari*, Komisioneri ka vlerësuar dhe ka arritur në përfundimin se Shoqata i është nënshtruar një trajtimi të padrejtë dhe më pak të favorshëm, në të drejtën për të marrë shërbimin nga ana e Bashkisë Durrës.

Së dyti, Komisioneri, do të vlerësojë nëse ky trajtim i padrejtë, i pafavorshëm i subjektit ankues, nga ana e Bashkisë, lidhet me shkakun e mbrojtur.

Mbështetur në faktet dhe provat e depozituara gjatë shqyrtimit administrativ të ankesës, si dhe analizimit të legjislacionit përkatës¹², Komisioneri vlerëson se subjekti ankues, Shoqata, i është nënshtruar një trajtimi të padrejtë, të pafavorshëm nga ana e Bashkisë Durrës, në raport me lehtësirat e parashikuara drejtpërdrejtë në legjislacionin e sa më sipër analizuar.

Ankuesit kanë pretenduar se janë trajtuar në mënyrë të padrejtë dhe të pafavorshme, nga ana e Bashkisë Durrës, përmes mosfrimit të një ambjenti pune, megjithëse ligji, subjekt i të cilit janë, ua njeh këtë të drejtë, dhe po ashtu përcakton dhe detyrimin ligjor të shtetit, Bashkisë në këtë rast, për të përmbushur kërkesën e Shoqatës.

Fakti i posedimit së shkakut të mbrojtur nga ana e subjektit ankues, Shoqatës, rezulton i njohur dhe i pranuar nga ana e Bashkisë, pasi pikërisht bazuar në këtë shkak, ata kishin shprehur vullnetin për të gjetur ambjente në pronësi të saj, për përdorim pa kundërshtim nga ana e Shoqatës.

Komisioneri vlerëson se, shteti duhet t'u sigurojë mbrojtje efektive dhe barazi në trajtim të gjithë personave me aftësi të kufizuara, në mënyrë që ata të marrin pjesë në jetën shoqërore njëjlojt si të tjerët, si dhe mundësisht t'u garantohet jetesa e pavarur. Mundësia e posedimit të një ambjenti të përshtatshëm për ushtrimin e veprimtarisë së Shoqatës, e cila në fokus të veprimtarisë së saj ka mbrojtjen e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara, është një element i rëndësishëm në garantimin e ushtrimit dhe funksionimit të punës së tyre, për të cilën ajo ekziston si e tillë.

Në kushtet kur shteti, krijon lehtësira të caktuara përmes parashikimeve specifike në akte ligjore apo nënligjore të tij, për kategoritë përfituese të individëve (Shoqatave), duhet të sigurohet që t'i ofrojë këto shërbime pa asnjë lloj diskriminimi, të çfarëdolloj forme.

---

¹¹ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-handbook-non-discrimination-law-2018_en.pdf, fq.232.

¹² Shih Ndarjen III, nëndarja A, të vendimit të KMD.

Plani Kombëtar i Veprimit për Personat me Aftësi të Kufizuara 2021-2025¹³, citon ndër të tjera se:

“Kombëtar i Veprimit për Personat me Aftësi të Kufizuar (PKVPAK) 2021-2025, është një dokument ndërsektorial i qeverisë shqiptare që përfshin politika të dedikuara për personat me aftësi të kufizuara e që do të hidhen për zbatim gjatë 5 vjeçarit të ardhshëm. Qëllimi i tij është të vazhdojë promovimin dhe mbështetjen e integritit të personave me aftësi të kufizuara në jetën social-ekonomike të vendit duke patur në vëmendje të vazhdueshme përmbushjen e detyrimeve të KDPAK përmes masave specifike.

Procesi i hartimit të këtij dokumenti përputhet edhe me një moment tjetër të rëndësishëm të zbatimit të politikave për aftësinë e kufizuar në Shqipëri në funksion të realizimit të parimeve të KDPAK, të ratifikuar nga shteti shqiptar.

Qëllimi, objektivat specifike dhe masat e parashikuara në këtë plan për realizimin e aksesueshmërisë, adresojnë reduktimin e barrierave për personat me aftësi të kufizuara, me qëllim: (i) sigurimin e aksesit në të mirat materiale, shërbimet dhe lehtësirat; (ii) sigurimin dhe mbajtjen e vendit të punës; (iii) përfshirjen dhe pjesëmarrjen në komunitet; (iv) ndryshimet në sjelljet, qëndrimet dhe veprimet, të cilat diskriminojnë personat me aftësi të kufizuara.

Politika orienton institucionet publike në masat që ato duhet të marrin për realizimin e aksesueshmërisë për të gjitha kategoritë e personave me aftësi të kufizuara në: (i) mjedise; (ii) transport; (iii) informacion e komunikim”.

Ky dokument thekson faktin se, qeveria është e angazhuar të administrojë në mënyrë aktive çështjen e aftësisë së kufizuar në Shqipëri duke përditësuar gjithmonë e më shumë të drejtat e PAK në politikat e saj sektoriale. Për arritjen e këtij qëllimi është e nevojshëm edhe mbështetja më e fuqishme kundrejt OJF që veprojnë për mbrojtjen, zhvillimin e promovimin e personave me aftësi të kufizuara në Shqipëri.

Referuar parashikimeve specifike në legjislacionin ndërkombëtar të ratifikuar nga Shqipëria, legjislacionin e brendshëm, si dhe standardet ndërkombëtare dhe kombëtare; barazia dhe mosdiskriminimi i personave me aftësi të kufizuara, duhet kuptuar jo vetëm midis personave me aftësi të kufizuara dhe personave të tjerë, por dhe midis llojeve e kategorive të ndryshme të aftësisë së kufizuar.

Bazuar në aktet e administruara dhe konstatimet e mësipërme, Komisioneri vlerëson se, në pamje të parë, pra *prima facie*, faktet dhe provat e administruara krijojnë prezumimin se, subjekti ankues, Shoqata, mund të jetë trajtuar në mënyrë të padrejtë dhe të pafavorshme, nëpërmjet veprimeve dhe mosveprimeve të Bashkisë Durrës, megjithëse posedonte shkakun e mbrojtur nga ligji, atë të aftësisë së kufizuar dhe Bashkia ishte në dijeni të plotë të këtij fakti.

---

¹³ Draft final

Në këto kushte Bashkia, kishte barrën e provës që të provonte, që megjithëse trajtimi i pafavorshëm është i lidhur me shkakun e pretenduar, ka një justifikim të arsyeshëm dhe objektiv.

Mosdiskriminimi është një e drejtë kushtetuese, e detyrueshme për t'u zbatuar drejtpërsëdrejti nga institucionet. Kjo e drejtë është sanksionuar dhe mbrohet edhe me ligjin nr. 10221 datë 04.02.2010 "*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*", të ndryshuar.

Për të qenë përpara një veprimi diskriminues në kuptim të këtij ligji, Komisioneri vlerëson se, duhet të plotësohen tre kushte njëherësh:

- Të ekzistojë trajtimi i diferencuar i ankuesit në raport me të tjerët në kushte, rrethana të njëjta apo të ngjashme;
- Trajtimi i diferencuar të ketë ndodhur për një nga shkaqet e parashikuara në nenin 1, të këtij ligji;
- Trajtimi i diferencuar të ketë sjellë si pasojë vështirësinë apo pamundësinë e ankuesit për të ushtruar të drejtat dhe liritë e njohura nga kushtetuta, aktet ndërkombëtare të ratifikuara apo ligjet e tjera në fuqi.

Në përfundim të analizimit të çështjes në tërësi, Komisioneri vlerëson se, në rastin e subjektit ankues përmbushen të tre këto kushte njëherësh dhe se, trajtimi i padrejtë dhe i disfavorshëm i subjektit ankues, Shoqatës, nuk ka një justifikim të arsyeshëm dhe objektiv.

Në konkluzion të sa më sipër, Komisioneri konstaton se Bashkia Durrës, me veprimet dhe mosveprimet e saj, ka diskriminuar subjektin ankues, Shoqatën Kombëtare "Shpresë për të Verbërit", në të drejtën e saj për të gëzuar të mirat dhe shërbimet, përsa i takon të drejtës për posedimin e një ambjenti të përshtatshëm pa kundërshtim, në funksion të ushtrimit të veprimtarisë së saj.

Për rrjedhojë Bashkia Durrës, ka shkelur dispozitat e ligjit "*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*", të ndryshuar, respektivisht: nenin 3, pikat 1 dhe 6, dhe nenin 20, pika 1, shkronja a), dhe nenin 4, të tij.

Bazuar në nenin 33, pika 10 të ligjit "*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*", të ndryshuar, përcaktohet se: "*Vendimi përmban rregullimet dhe masat e duhura, duke caktuar edhe një afat për kryerjen e tyre*".

Në nenin 33, pika 12, të LMD-së, përcaktohet se: "*Kur vendos masën, komisioneri siguron që ajo të jetë: a) e efektshme dhe parandaluese; dhe b) në përpjesëtim me gjendjen që e shkaktoi vendosjen e masës*"

Bazuar në sa më sipër, Komisioneri vlerëson se masa e duhur për rregullimin e situatës diskriminuese të shkaktuar, duhet të jetë rivendosja në vend e të drejtës së shkelur të subjektit ankues nga ana e Bashkisë Durrës, dhe kjo mund të realizohet:

- Ose nëpërmjet ofrimit nga ana e Bashkisë, të një ambjenti të përshtatshëm për ushtrimin e funksionit dhe aktivitetit të Shoqatës, (bazuar në kërkesën e saj), në ambjentet e ish-URT-së;
- Ose në pamundësi të sa më sipër, përkohësisht, nëpërmjet realizimit të pagesës së qirasë së një ambjenti tjetër të përshtatshëm, me dakordësinë e Shoqatës, deri në momentin kur nga ana e Bashkisë të krijohet mundësia e sistemimit të Shoqatës në një nga ambjentet në pronësi të saj, pa kundërshtim.

PËR KËTO ARSYE :

Bazuar në nenin 1, nenin 3, pikat 1 dhe 6, nenin 7, nenin 20 pika 1, germa a) dhe pika 4, e tij, nenin 32, gërma a), si dhe nenin 33, pikat 7/1, 10, 11 dhe 12, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar,

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e diskriminimit të subjektit ankues, Shoqatës Kombëtare “Shpresë për të Verbërit”, në fushën e të mirave dhe shërbimeve, nga ana e Bashkisë Durrës, për shkak të aftësisë së kufizuar.
2. Në referim të pikës 1, Bashkia Durrës, të marrë masa për ndreqjen e pasojave dhe rivendosjen në vend të të drejtës së shkelur të subjektit ankues.
3. Bazuar në nenin 33 pika 11, të ligjit “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Bashkia Durrës, detyrohet që brenda 30 (tridhjetë) ditëve të njoftojë Komisionerin, lidhur me veprimet e ndërmarra për zbatimin e këtij vendimi.
4. Në referim të nenit 33, pika 11, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010, “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, moszbatimi i këtij vendimi sjell si pasojë ndëshkimin me gjobë, sipas parashikimeve të pikës 13, të po këtij neni.
5. Kundër këtij vendimi lejohet ankimim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni.

KOMISIONER

Robert GAJDA

Fusha: Të mira dhe Shërbime
Shkaku: Aftësia e kufizuar
Lloji i vendimit: Diskriminim